

Az Európai Unió Tanácsa Magyar Elnökségének erdészeti feladatai – (I.)

1. Az Európai Unió Tanácsának Elnöksége

Az Európai Unió (EU) szuverén államok szerződéses együttműködése, amelyben azok bizonyos döntési hatásköröket átruháznak az általuk létrehozott intézményekre annak érdekében, hogy a közös ügyekben és közös érdekeket érintő kérdésekben közös döntések születessenek. Az együttműködés rendjét, az Unió intézményeinek működését az Alapszerződések – az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz) és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSz), továbbá az ezek felhatalmazása alapján alkotott további szabályok – rendezik.

Az Európai Unió döntéshozatali folyamatában – főleg a Lisszaboni Szerződés 2009. évi ratifikációja óta – 3 intézmény vesz részt, jellemzően:

- az Európai Unió polgárai által közvetlenül megválasztott és őket képviselő Európai Parlament,
- az egyes tagállamok képviselőiben az Európai Unió Tanácsa,
- az Unió egészének érdekeit képviselő Európai Bizottság.

Ez az „intézményi háromszög” alkotja az EU tagországokban alkalmazandó közös politikákat, jogszabályokat, egyéb szabályokat.

1.1. Az Elnökség

Az Unió döntéshozási folyamatában és működési mechanizmusában a különböző tanácsi formációkban ülésező Tanácson keresztül tudják a tagállamok nemzeti érdekeiket érvényre juttatni, mivel a többi intézménytől eltérően az itt helyet kapó küldöttek az egyes államokat képviselik.¹ A tanácsi formációk elnökségét a Tanácsban részt vevő tagállamok képviselői látják el, egy egyenlőségen alapuló rotációs rendszerben. Az elnöklő elnökségi ország hat hónatra változik és gyakorlatilag a Tanácsban való elnökséget és az azzal járó előkészítő munkát végzi, illetve képviseli az Uniót harmadik fél felé bizonyos esetekben. Röviden ez jelenti az EU, pontosabban az EU Tanácsának Elnökségét (továbbiakban *Elnökség*). A különböző tanácsi formációk listáját az Európai Ta-

nács minősített többséggel hozott döntéssel fogadja el. A Tanács eljárási rendjét az Alapszerződések fent idézett rendelkezésein túlmenően saját eljárási szabályzata részletezi, így pontosan rögzíti a tanácsi formációk döntés-előkészítési folyamatának eljárását és szerepeit. Az Elnökségnek meghatározó szerepe van abban a kérdésben, hogy az általa elnökolt félév során az egyes politikák területén mely kérdésekre helyez nagyobb hangsúlyt, melyeket tűz napirendre, ily módon közvetetten befolyásolhatja a közös döntéseket.

1.2. Tanácsi döntéshozatal

A Tanácsban a döntéshozó szerv a Miniszterek Tanácsa, amely szintén különböző formációkban ülésezik (pl. Mezőgazdasági és Halászati Tanács, Környezetvédelmi Tanács, Közlekedési Tanács). A döntés-előkészítés legfontosabb „politikai fóruma”, a tagállamok állandó brüsszeli képviselőiből álló Állandó Képviselők Bizottsága (COREPER – Comité des représentants permanents), ami akár további munkacsoportokat is létrehozhat. A COREPER köteles arra törekedni, hogy a saját szintjén megállapodást érjen el, amelyet a Tanács elé terjeszt. A COREPER munkája politikai, diplomáciai jellegű; a szakmai előkészítés az alatta álló ún. Tanácsi Munkacsoportok szintjén történik. Egy adott témához rendelt Tanácsi Munkacsoport tehát az első fórum, ahol az egyes szakmai részletkérdések szakértői szintű vitája lezajlik a Tanácsban a tagállamok képviselői között. A tagállamok képviselőiket ide, jellemzően, a közigazgatás megfelelő szakosított intézményeiből delegálják. A munkacsoportokban nyílik mód a legszélesebb körű viták lefolytatására, az álláspontok részletes ismertetésére és ütköztetésére. A munkacsoport (MCs) elnöke meghatározza az ülés napirendjét, a napirendi pontok sorrendjét, az egyes napirendi pontok tárgyalására és az egyes felszólalásokra fordítható időt, és felkérheti a tagállamok küldöttségeit, hogy a megvitatandó szöveghez írásos javaslataikat megadott határidőig nyújtsák be. Általában gondoskodik az eljárási szabályzat rendelkezéseinek betartá-

sáról, amelyben a Tanács Főtitkárság van legnagyobb segítségére. Ezek a látványosan pusztán eljárási jogosultságok azonban lehetővé teszik a tárgyalások irányának és intenzitásának kijelölését, hisz adott esetben szorosabb együttműködésre vagy álláspontjuk rövidebb időn belüli kialakítására sarkallja a tagállamokat. A munkacsoport hatékony működésének eredménye a jól előkészített, a COREPER elé vita nélküli napirendi pontként előterjesztett döntési javaslat. A tagállami véleménykülönbségek azonban ezt nem minden esetben teszik lehetővé, és ekkor az Állandó Képviselők – amely nagykövetségi diplomáciai szint – érdemi vitában döntenek az ügy további sorsáról.

Az ebben a cikkben részletesen tárgyalt Tanács Erdészeti Munkacsoportjának (CWPF) egyik – a soros elnökséget kihívások elé állító – különlegessége, hogy bár a Tanács és döntés-előkészítő szervei döntéseit főszabály szerint egyszerű vagy minősített többséggel hozza, az erdőgazdálkodás területén nem ez érvényesül. Az erdőgazdálkodás ugyanis nem szerepel nevesítve az Európai Unió közösségi vagy ún. megosztott hatáskörbe tartozó politikái között – ún. nemzeti hatáskörbe tartozó kérdés - és így szinte minden esetben a 27 tagállam konszenzusára van szükség egy döntés elfogadásához.

1.3. Jogalkotási aktusok és nem jogalkotási aktusok előkészítése, eljárásrendek

A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésével bevezette a jogalkotási és nem jogalkotási aktusok közötti különbségtételt. A döntés-előkészítés szempontjából a legfontosabb különbség, hogy ki lehet a javaslat előterjesztője. Jogalkotási eljárás keretében hozott jogi aktusokra – vagyis rendeletekre, direktívákra és határozatokra – kizárólag a Bizottság tehet javaslatot, míg a fenti körön kívül eső nem jogalkotási aktusokat (pl. tanácsi következtetések) – a Szerződésekben meghatározott kivételektől eltekintve – más, akár egyetlen tagállam is kezdeményezheti. A CWPF ebben a félévben jogalkotási aktust nem tárgyalt.

Kiemelendő, hogy a *Tanács Elnökségét* betöltő ország az elnökségi félévben

¹ EUSz 1. cikk (2) bekezdés: A Tanács a tagállamok egy-egy olyan, miniszteri szintű képviselőjéből áll, aki az általa képviselt tagállam kormánya nevében kötelezettséget vállalhat és szavazhat.

ben – ideálisan – a megszokottól eltérő módon kell, hogy végezze feladatát. Míg alapesetben a tagállamok a Tanács különböző formációinak ülésein nemzeti érdekeiket jelenítik meg és érvényesítik, addig az *Elnökség* idején a tárgyalási kérdések lehető leghatékonyabb előrevitele és lehetőség szerint a tagállamok közti konszenzus megteremtése a célja az *Elnökségi* országnak. Nemzeti érdekeit tehát ezekkel kell harmonizálnia, illetve ebben a szerepben akár alárendelnie közösségi vagy tagországi többségi céloknak. **Magyarország 2011. január 01-től június 30-ig először látta el ezt a feladatot.**

Az *Elnökségi* feladatok sikeres megvalósításának egyik kulcseleme a megfelelő belső koordináció mind a minisztériumban, azok háttérintézményeivel, illetve az ún. kormányzati szinten is. Esetünkben minden agrár- és erdészeti, környezetvédelmi ügyet a szakfőosztály mellett követett a Vidékfejlesztési Minisztérium EU Koordinációs Főosztálya és a tárcaközi koordináció fóruma, a Külügyminisztérium illetékes államtitkárnak elnökletével működő Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB). Ez a modell működött más tárcák esetében is. A döntések pedig a szaktárca, a Külügyminisztérium és Magyarország EU-hoz Rendelt Brüsszeli Állandó Képviselőtének szoros együttműködéséből jöttek létre. Ezek a koordinációs szintek és szereplőik az egyes ügyeket folyamatosan nyomon követték a szakértői szinttől a végső döntéshozatalig, folyamatosan biztosítva az ügyek előreviteléhez szükséges kölcsönös támogatást.

2. Az Elnökség erdészeti feladatai

Az egyes Tanács Munkacsoportok *Elnökségi* feladatait az ún. elnökségi stábok koordinálták; üléseiket vezetőjük elnökölte, általában Brüsszelben.

A klasszikus erdészeti *Elnökségi* feladatokat a Mezőgazdasági és Halászati Tanács (MHT) alá tartozó Tanács Erdészeti Munkacsoport látta el (Council Working Party on Forestry – CWPF). Ez a cikk a CWPF keretében ellátott felada-

tokról és eredményeiről ad áttekintést; a minisztériumi stábot, melyet e cikk szerzői alkottak² és a tanács munkacsoportot *dr. Lengyel Atilla/VM* vezette.

Speciális, erdészeti legfontosabb *Elnökségi* feladatot látott el a Környezetvédelmi Tanács keretében működő, a Nemzetközi Környezetvédelmi Ügyek Munkacsoportja keretében létrehozott, a nemzetközi klímátárgyalások előkészítését segítő „Földhasználat, Földhasználat-változás és Erdészet Munkacsoport” (Land Use, Land Use change and Forestry – LULUCF) – elnökségi feladatainak ellátása, melynek munkája a sorozat II. részében kerül bemutatásra. A munkacsoportot *dr. Somogyi Zoltán/ERT* vezette.³

További erdészeti kérdéseket érintő munka folyt a Mezőgazdasági, Kertészeti és Erdészeti Vetőmag és Szaporítóanyag Állandó Bizottság (SANCO) Erdészeti Munkacsoportjában, amelyen belül jogszabály-egyszerűsítési szakértői csoportokat szervezett a magyar Elnökség.⁴ Ezen túl a Mezőgazdasági Kérdésekkel foglalkozó és a Növényegészségügyi Munkacsoportban zajlott erdészeti vető- és szaporítóanyaggal kapcsolatban munka – de nem *Elnökségi* szerepkörben. Ezekről a feladatokról a cikksorozat III. részében lesz szó.

Az *Elnökségi* feladatok azok eredete szerint a következőképp csoportosíthatók – leginkább:

- a) Az előző *Elnökségtől* örökölt, eddig le nem zárt EU belső ügyek; illetve
- b) új EU belső ügyek,
- c) EU-n kívüli ügyek, amelyekben az EU partner, részes fél vagy tag (pl. nemzetközi szerződések, nemzetközi szervezetek – persze ezek lehetnek akár folyamatban lévő tárgyalási álláspont-kialakítók is, ami egyben az a) csoport-hoz is tartozik).
- d) Az elnökség által kiemelten fontosnak ítélt saját kezdeményezésű témák is napirendre kerülhetnek – ami egy más megközelítésben alkotott csoport.

A CWPF feladatai alapvetően az a), c) kategóriák körébe tartoztak.

2.1. A magyar elnökségi félévben tárgyalt legfontosabb erdészeti kérdések - CWPF⁵

2.1.1. ENSZ Erdészeti Fórum (UNFF) 9. ülésszak, New York, 2011. január 24 –február 04.

A UNFF az ENSZ erdő és erdőgazdálkodási szakosított tárgyalási fóruma, amely az ún. Riói folyamat része, és az ENSZ Szociális és Gazdasági Bizottsága a 2000/35. sz. határozatával hozott létre a korábbi ENSZ és kormányközi tárgyalási fórumok folytatásaként. Feladata, hogy globális szinten elősegítse az erdők gazdálkodásával, védelmével és fenntartható fejlesztésével kapcsolatos nemzetközi tárgyalásokat és erősítse az ehhez szükséges politikai elkötelezettséget. A nemzetközi erdészeti politika legmagasabb tárgyalási fórumaként tartják számon. Üléseit 2007-ig évente, azóta két évente tartja az ENSZ valamelyik székhelyén, de jellemzően New Yorkban. Gyakorlatilag egy kéthetes, jellemzően szakértői szintű tárgyalássorozat, amelyen egy-egy alkalommal miniszteri szintű ülés is megrendezésre kerül (2002, 2005, 2011). A UNFF munkatervre 2015-ig szól.

A munkatervnek megfelelően a 9. ülésszak fő témája „Erdők az emberért, a megélhetésért és a szegénység visszaszorításáért” volt. A címadó téma mellett az ülésen kiemelt hangsúlyt kapott a fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozásának kérdése, amely legfőképp a fejlődő országok jelentős részében még mindig számottevő erdőterület-csökkenés és erdődegradáció ütemének mérséklését segítő intézkedésekről és azok finanszírozásáról történő meg egyezésről szól.

A UNFF-nek az EU tagállamok és az EU saját jogon is tagja, ezért az EU álláspontok és tárgyalási mandátum kialakítása; a hozzászólások elkészítése, ill. az EU képviselőtének előkészítése és helyszínen való ellátása a magyar Elnökség kiemelt erdészeti feladata volt.

Az EU képviselőtének ellátását a magyar *Elnökségi* stáb és a New York-i EU Delegáció közösen biztosította, munkamegosztás keretében, amelyről azonban csak az ülést közvetlenül megelőző napokban sikerült megállapodni a helyszínen. Ennek alapján a magyar delegáció vezette és koordinálta az EU részvételét a 2. Munkacsoport munkájában, amely a szakmai határozatot tárgyalta. Külön jelentőséget adott az ülésnek az ún. miniszteri szegmens, amely Miniszteri Közös Nyilatkozat kiadásával zárult,

² A stáb a UNFF alatt, ill. az EU Erdészeti Főigazgatók Találkozója szervezési feladatainál *dr. Nagy Dániel, Ali Tamás* MGSZH Kp., illetve a UNFF alatt *dr. Schiberna Endre*, NYME EVGI részvételével egészült ki.

³ Az elnök munkáját *Jubász Péter* segítette az MGSZH Központból.

⁴ A Sanco Bizottságban *dr. Bordács Sándor*/MGSZH Kp. és *dr. Bach István*/MGSZH Kp. volt a magyar erdészeti szakértő.

⁵ Más, amúgy fontos erdészeti kérdések megvitatása – mint például az EU Erdészeti Stratégia vagy az EB ún. Zöld könyve az erdővédelemről és erdészeti információiról – vagy nem a Tanácsban zajlik, vagy mint a Vidékfejlesztési Rendelet ügye, még nem ért abba a fázisba, hogy a CWPF tárgyalta volna az Elnökségi félévben; így ezekről e cikkben nem írunk.

s amelynek tárgyalásait a New York-i EU Delegáció vezette az EU részéről. Az ülés végül, az EU „perdöntő” közreműködését igénylő⁶, nehezen elért, konszenzusos határozattal zárult. A UNFF 9. ülés határozatának részletes ismertetése nem célja ennek a cikknek, de legfontosabb kérdéskörei a következők:

- Erdők az emberért, a megélhetésért és a szegénység visszaszorításáért.
- Az ún. jogi kötőerővel nem rendelkező erdészeti eszköz (erdőgyezmény) megvalósításának előrehaladása a Négy Globális Erdőkre Vonatkozó Cél elérése érdekében.
- Regionális együttműködés.
- Az Erdők Nemzetközi Éve 2011.

- A nemzetközi együttműködés javítása.
- A megvalósítás eszközei (A fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozása).
- A Fórum Közcélú Pénzügyi Alapjának működése.

A UNFF jelentősége és eredménye a magyar Elnökségi munkában az, hogy a szakmai előkészítés és a diplomáciai megegyezést igénylő EU külső képviseleti eljárásrend sikeresen megvalósult, és így a tárgyalásokon az EU képviselete eredményes volt. Mind a magyar Elnökségi stáb és a New York-i EU Delegáció feladatmegosztása, mind a helyszíni EU koordináció jól működött. **A tárgyalásokon az EU fontos szerepet játszott és végül aktív közreműködésével elérte, hogy**

megszülethessen az ülés a) Záróhatározata és b) Miniszteri Közös Nyilatkozata. Különösen fontos volt a Záróhatározat „Megvalósítás eszközei (A fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozása)” című alfejezetének – EU részről a magyar Elnökség által vezetett – sikeres tárgyalása és lezárása. Ez teszi lehetővé a következő, 2013-ban megrendezendő 10. ülésre való felkészülést, ahol a fenntartható erdőgazdálkodás pénzügyi kérdéseit tárgyalja a Fórum, és amelyekben jelentős érdekelletet feszül a fejlődő és fejlett országok között.

Az elfogadott Miniszteri Közös Nyilatkozat a 2012-ben megrendezésre kerülő Rio+20 Konferencia részére megfogalmazott üzenet, mely kihangsúlyozza a fenntartható erdőgazdálkodás szerepét és az abban rejlő lehetőségeket, mellyel az erdők és az erdőgazdálkodás hozzájárul az emberiség jólétéhez és a fenntartható fejlődéshez.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az EU és tagországai tárgyalási pozíciói a UNFF9-en elért tárgyalási eredmények és a konszenzusra törekvő, de határozott tárgyalási stratégia miatt erősödtek. A tagországok ezért általános elismerésüket fejezték ki a magyar Elnökségnek az ülés előtt és alatt végzett szakmai és diplomáciai munkájáért. Megjegyzendő, hogy az *ülések sikeres lezárása figyelemre méltó eredmény más ENSZ tárgyalások, vagy a UNFF korábbi üléseinek figyelembevételével is, amikor is nem minden esetben volt, vagy lehetséges a megállapodás.*

További információ a részletes határozati szövegekkel, az írásbeli EU hozzászólásokkal, a UNFF hírlevéllel a következő honlapon érhető el: <http://www.un.org/esa/forests/index.html>.

(folytatjuk)

⁶ Az EU a Záróhatározat vitájában Mexikót támogatta Bolívia ellenében a 2010-es canuni klímacsúcs tekintetében és nem engedte annak szövegbeli jelentőségét csökkenteni. A kompromisszum – ami a konszenzushoz és a további bonyolult eljárásrendű szavazás elkerüléséhez vezetett – a három fél között csak a záróülés előtti szünetben született meg.

Vadászattörténeti kiállítás Pozsonyban

Az Andrásyak vadászterületeiről címmel nyílik kiállítás csütörtökön a pozsonyi Bramer-kúriában. A tárlat Szlovákia egyik leglátogatottabb műemlékét, a kelet-szlovákiai betleri kastélyt és annak parkját, a történelmi Magyarország közkedvelt vadászatainak helyszínét mutatja be. A 19. században a park területe 83 hektár volt, ideális feltételeket nyújtott a szűkebb és nagyobb családi kör, valamint a korabeli magyar főnemesség vadászatainak. A kastély *Andrássy Manó* által szorgalmazott átépítését követően jeles vendégeket fogadott, többek közt *Milán szerb királyt* és fiát, *Habsburg Ottó* főherceget, a politikus *gróf Andrássy Gyulát* feleségével és gyermekükkel. *Andrássy Manó* a park területén vadaskertet hozott létre, ahol az olyan őshonos állatok mellett, mint a vaddisznó, a róka és a vadmacska, szarvasok, dämvdak, őzek és muflonok találtak otthonra. A vadaskert bővítését *Andrássy Manó* fia, *gróf Andrássy Géza* is folytatta. A betleri vadászatok hagyományá és társasági eseménnyé váltak, ennek köszönhetően a hazai és külföldi vadászatok trófeái is a

betleri gyűjtemény természetes részévé váltak – nyilatkozta a most nyíló kiállítás kurátora, *Silvia Lörinciková* a Bumm.sk révkomáromi hírportálnak. A 2012. január 8-án záruló pozsonyi kiállításon a korabeli vadászteríték mellett láthatók vadásztrófeák és fotódokumentáció is. A vadászgyománny őrzésére a Szlovák Nemzeti Múzeum – Betleri Múzeum és társintézményei minden év október második szombatján Szent Hubertusz Napot is szerveznek a betleri kastély kertjében.

(MTI)